

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската
конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния
институт на правосъдието"
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Дело **Karaman** срещу Германия (**Karaman v. Germany**), жалба № 17103/10

Решение на Пето отделение от 27 февруари 2014 г.

Член 6, § 2, презумпция за невинност – няма нарушение

Когато в мотивите на една присъда се правят заключения относно участието в извършеното престъпление на друг заподозрян, срещу когото има отделно висящо наказателно производство, може да се постави въпрос за нарушаване на презумпцията за невинност.

Фактите:

Жалбоподателят е турски гражданин, живее в Турция и е директор на турска телевизионна станция, която излъчва и в Германия чрез регистрирано там търговско дружество. През 2006 г. в Германия започнало разследване срещу него и други лица по подозрение в измама. Впоследствие наказателното производство срещу г-н **Karaman** било отделено от това на останалите заподозрени. През 2008 г. разследване срещу жалбоподателя, по повод на същите твърдения за измама, било започнато и в Турция.

През 2008 г. съдът във Франкфурт осъдил за измама двама от съобвиняемите, като членове на престъпна група. Друг от тях бил осъден за подпомагане и подбудителство. В мотивите на присъдата на няколко места се посочвала ролята на лидерите на престъпната организация и в този контекст пълното име на жалбоподателя било споменато многократно.

Впоследствие в немската и турската преса жалбоподателят бил описван като ръководител на престъпна организация. Жалбата му до Германския конституционен съд, в която се оплаквал от нарушение на презумпцията за невинност, била отхвърлена като недопустима. Наказателните производства срещу жалбоподателя са още висящи.

Правото

33-35. Едно от възраженията на правителството относно допустимостта на оплакването по чл. 6, § 2 от Конвенцията е, че жалбоподателят няма статус на жертва, защото във висящо или бъдещо наказателно производство срещу него постановената по отношение на други лица присъда не е обвързваща за съдилищата и прокуратурата.

40. Централният въпрос в настоящия случай е дали презумпцията за невинност може да бъде накърнена от изрази, съдържащи се в присъда, постановена срещу съобвиняем в отделно производство, която няма обвързваща сила в едно висящо или бъдещо наказателно производство срещу жалбоподателя. Задачата на Съда е следователно да

прецени дали констатациите по това друго дело могат да засегнат правата на жалбоподателя по чл. 6, § 2 от Конвенцията.

41. Съдът прави преглед на относимата си практика и посочва, че презумпцията може да бъде засегната от прибързани изявления на съда или на държавни служители относно вината на подсъдимия (*Allen v. the United Kingdom* [GC], no. 25424/09, § 93, ECHR 2013); а също и от осъдителни коментари на публични личности, направени по време на разследване срещу заподозрян, но преди да му е било повдигнато обвинение (виж *Allenet de Ribemont v. France*, 10 февруари 1995 г., Series A no. 308). Член 6, § 2 може да е приложим и когато преждевременна оценка на вината на жалбоподателя се прави в съдебно решение, постановено в производство, в което той не е бил „обвиняем“, но то е било свързано с наказателното производство, водено срещу него (виж *Böhmer v. Germany*, no. 37568/97, § 67, 3 октомври 2002 г., и *Diamantides v. Greece* (no. 2), no. 71563/01, § 35, 19 май 2005 г.).

42-43. Мотивите на присъдата, постановена в наказателно производство срещу съ-заподозрян, също могат да окажат неблагоприятно въздействие в наказателното производство срещу жалбоподателя, подобно на други случаи, в които властите изразяват преждевременно становище относно вината на даден заподозрян.

63. По основателността на оплакването Съдът припомня разграничението, което трябва да се прави между изявление, че дадено лице е просто заподозряно в извършването на престъпление, и декларирането, че то е извършило това престъпление, без да е налице влязла в сила присъда. В тази връзка Съдът подчертава, че от съществено значение са изразите, използвани от публичните личности преди лицето да е било съдено и намерено за виновно (виж *Daktaras v. Lithuania*, no. 42095/98, § 41, ECHR 2000-X; *Böhmer v. Germany*, no. 37568/97, §§ 54 и 56; *Nešťák v. Slovakia*, no. 65559/01, §§ 88 и 89, 27 февруари 2007 г.; *Khuzhin and Others v. Russia*, no. 13470/02, § 94, 23 октомври 2008 г.; и *Borovský v. Slovakia*, no. 24528/02, §§ 45 и сл.), но също и контекстът, в които те са били направени (виж цитираното *Daktaras*, § 43; *Y.B. and Others v. Turkey*, №№ 48173/99 и 48319/99, § 44, 28 октомври 2004 г.; *A.L. v. Germany*, no. 72758/01, § 31, 28 април 2005 г.; и *Allen*, цитирано по-горе, §§ 125 и 126). Съдилищата са длъжни да изяснят обстоятелствата от значение за установяване на отговорността на подсъдимия и не могат да представят като твърдения или подозрения решаващи факти, включително относно участието на трети лица. В такива случаи обаче съдът трябва да се ограничи до посочването на информацията, необходима за преценката на отговорността на подсъдимите, изправени пред него.

65-66. Съдът отбелязва, че германският закон изрично забранява да се правят изводи относно вината на дадено лице въз основа на наказателно производство, в което то не е участвало. Важна е обаче и конкретната формулировка, използвана в мотивите на присъдата. По делото срещу другите обвиняеми е трябвало да се установи дали те са действали самостоятелно или са били част от йерархията в престъпна организация, кой е планирал разследваните злоупотреби, кой, кому и какви инструкции е давал. Съдът приема, че в този контекст е било невъзможно да се избегне посочване на конкретната роля, която е имал всеки от задкулисниите участници, включително и ролята на жалбоподателя.

67-69. Наказателният съд обаче е дал ясно да се разбере, че не се произнася имплицитно и по вината на г-н Karaman. Вярно е, че съдът е използвал пълното име на

жалбоподателя в официалната версия на присъдата, но в текстът, публикуван на интернет страницата на съда, името е било заменено с инициали. Съдът не смята, че за избягването на погрешни заключения е било необходимо името на жалбоподателя в официалния писмен текст на присъдата да фигурира само с инициали. По-важно е, че навсякъде в мотивите жалбоподателят е споменат като „лице, срещу което има отделно наказателно производство“, а в частта на присъдата, в която фактите са подведени под приложимата правна норма, съдът споменава за „хората зад кулисите“, без да прави заключения, които могат да бъдат разбрани като произнасяне по вината на г-н Karaman.

70. Наред с това, както в уводните бележки към публикувания в интернет текст на присъдата, така и в решението на Конституционния съд се подчертава, че на жалбоподателя не може да бъде приписвана вина, тъй като това би било в нарушение на презумпцията за невинност, и че преценката за участието му в престъплението следва да бъде извършена в наказателното производство срещу него.

Следователно, германският съд е избегнал, доколкото това е възможно, в присъда срещу част от обвинените в дадено престъпление, да създаде впечатление, че взема становище по вината на жалбоподателя.

71. На тези основания Съдът заключава, че изводите в обсъжданата присъда не са нарушили презумпцията за невинност и няма нарушение на чл. 6, § 2 от Конвенцията.